

Bonden är framtidens klimathjälte

Vi från den lokala Naturskyddsföreningen är övertygade om att bonden kommer ha en nyckelroll i det hållbara samhället. Vi samtalar med många aktörer i hela livsmedelskedjan och det är mycket upplyftande att i stort sett alla vill vara en del av lösningen. Kristianstad var nyligen värd för ett tre-dagars nationellt innovationsmöte om hållbara livsmedelssystem. Tommy Danielsson, förvaltningschef på kommunen, kunde på scen konstatera att ordet ”Systemförändring” var på allas läppar. Per Modig, Årets ekobonde, visade upp att det gick att odla nya bönsorter i Sverige. Vi vill gratulera Kristianstads kommuns projekt Klimatneutrala Kristianstad 2030 som bjöd in och som visar vägen framåt.

För den enskilda bonden är ekonomin en nyckelfråga - det måste gå ihop. Därför är det extra upplyftande att en klimatomställning med nya odlingsmetoder och en produktion av råvaror till en kost inom planetens gränser, kan ge fler arbetstillfällen på gården. Till exempel kan en plöjningsfri grönsaksodling på 1 hektar generera ett årligt försäljningsvärde på 500 000 kronor, jämfört med ett genomsnittligt spannmålsfält till foder som genererar en intäkt från försäljning på ca 10 000 kronor per år. Vi säger inte att det är lätt - en omställning av ett jordbruk handlar inte om att hitta små effektiviseringar. Det handlar både om vad vi odlar och hur. Det är inte heller enkelt sett ur regelperspektiv, där både EU och världsmarknaden är med och styr bondens val. Men de positiva effekterna är så många och så stora, att vi ser omställningen som ofrånkomlig. Precis som med plöjningsfria metoder; bara för några år tillbaka ansågs det udda – nu används det av mer än var femte lantbrukare. För det förtjänar Sveriges lantbrukare en applåd!

Just nu växer intresset för perenna grödor och trädjordbruk. Här finns många nya metoder som redan ger häpnadsväckande resultat. Genom att t ex odla potatis mellan alléer av hassel, kan man dra nytta av buskarnas förmåga att buffra vatten, hindra erosion och bidra till näringstillförsel. Därtill blir det skörd av hasselnöt. Extra intressant är att potatisbladmögel hindras från att sprida sig i ett sådant system. Det ger ökad skörd i en kemikaliefri odling. Därtill sker den viktiga kolinlagringen som gör bonden till en sann klimathjälte. Förnuftigt, men inte enkelt.

Att ställa om innebär en svår resa och behovet att ifrågasätta det normala. Där måste resten av samhället stödja lantbrukarna. Skälig betalning är en självklar förutsättning, men även delad riskhantering från samhället. Det innebär också mycket mer manuellt arbete och behov av flera händer på gårdarna. Men handen på hjärtat – är det inte just en levande landsbygd vi vill ha? Fler jobb på landet, mer folk på gården, mer liv. Naturskyddsföreningen gör mer än att skydda naturen. Vi letar lösningar för systemet så vi alla kan leva utan att vi förbrukar planetens resurser. Enligt FN har vi bara 60 skördar kvar då konventionella odlingsmetoder t ex tär på mulden i matjorden. Med perenna grödor bygger vi upp jorden. Så kan gården brukas av framtida generationer.

Rune Stenholm Jakobsen, Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla